

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО

«19» 02 2025 р.

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ**

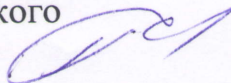
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна програма:	«Право»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

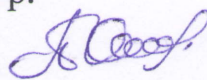
доцент кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій ГАБУДА

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол № 4 від 18.11.2025 р. 2025 р.
в.о. завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Михайло МЕЛЬНИКОВИЧ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №4 від 28.11.2025.

e-mail	habuda.s.andriy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	а. 201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/andriy-habuda
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=5746

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» ґрунтується на базі науки адміністративного права та процесу, а також практики їх застосування судами, суб'єктами, наділеними владними повноваженнями, адвокатами. Вона посідає чільне місце в системі професійної підготовки майбутнього юриста, оскільки покликана не лише вдосконалити та поглибити знання студентів з питань застосування адміністративно-правових норм, а й виробити практичні навички у складанні відповідних процесуальних документів.

Викладання сучасних проблем застосування адміністративного права та процесу, згідно із сучасними вимогами організації та здійснення освітнього процесу, передбачає проведення навчальних занять з обов'язковим комбінуванням пасивних, активних та інтерактивних методів навчання, впровадження дистанційних форм навчання та контролю.

З огляду на зазначене, навчальна дисципліна спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвиненої особистості, здатної здійснювати тлумачення норм адміністративного права та процесу з метою ефективного їх застосування у правозастосовній діяльності задля досягнення цілей правового регулювання. Також, набуті в процесі навчання компетентності підвищать конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни включає два змістових модулі: в першому модулі викладені теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм, а також практичні аспекти їх реалізації під час публічного адміністрування та адміністративно-деліктних проваджень, у другому – актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів. Особлива увага приділяється основним напрямкам розвитку адміністративно-правової політики, змінам внесеним в адміністративно-процесуальне законодавство.

Мета навчальної дисципліни: сформувати систему знань про адміністративне право як публічне право та окрему галузь права України, а також про особливості розгляду публічно-правових спорів в адміністративному процесі; надати здобувачам вищої освіти системно-теоретичні та науково-прикладні знання з предмету навчальної дисципліни; досконало вивчити останні зміни та доповнення, внесені до чинного адміністративного та адміністративно-процесуального законодавства; виробити в здобувачів вміння правильно реалізовувати його норми у конкретних правових ситуаціях при здійсненні правоохоронної та правозастосовної діяльності.

Завдання дисципліни: розвинути у здобувачів освіти конструктивне, фундаментальне мислення та розширити систему спеціальних знань щодо актуальних проблем адміністративно-процесуального права; провести аналіз процесів розвитку адміністративних правовідносин та тенденцій їх правового регулювання в контексті євроінтеграційних процесів та глобалізації; дослідити проблеми публічного адміністрування суб'єктами владних повноважень; провести аналіз адміністративно-правових моделей провадження; виокремити особливості застосування адміністративно-правових норм під час провадження у справах про митні та податкові правопорушення; розглянути актуальні питання щодо провадження у справах про публічно-правові спори; з'ясувати генезис контролю адміністративних судів за адміністративно-процесуальною діяльністю публічної адміністрації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сучасні наукові підходи щодо системи та змісту адміністративного права і адміністративного процесу;
- проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі;
- місце та значення адміністративно-деліктного права в системі адміністративного права;
- особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил та податкового законодавства;
- науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду;
- актуальні проблеми забезпечення доказів та позовів в адміністративному судочинстві;
- особливості позовного провадження в окремих категоріях складних та термінових адміністративних справ.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- аналізувати законодавство у галузі адміністративного права та адміністративного процесу;
- правильно визначати правові основи та підстави застосування нормативно-правових актів, що регулюють відносини адміністративного права та адміністративного судочинства;
- розмежовувати суспільні відносини у галузі адміністративного права та адміністративного судочинства та наводити характерні ознаки;
- робити висновки щодо правомірності дій та рішень суб'єктів публічного адміністрування, а також щодо ефективності провадження у справах про публічно-правові спори в адміністративному процесі;
- аргументовано висловлювати правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів;
- грамотно застосовувати нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Право», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01 вересня 2023 року Наказ № 12/од).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК9. Здатність працювати в команді.	ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності. ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини . СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	4		
Семестр	8		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	Заочна форма
	лекції	42 (в годинах)	14 (в годинах)
	семінарські (практичні)	42 (в годинах)	16 (в годинах)
Самостійна робота		96 (в годинах)	150 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Теорія держави і права	
Організація діяльності судових та правоохоронних органів	
Адміністративне право України	
Адміністративне судочинство в Україні	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм у публічному адмініструванні та адміністративно-деліктних провадженнях

Тема 1. Сучасні наукові підходи щодо системи та змісту адміністративного права і адміністративного процесу (2 год.).

Соціальне призначення адміністративного права у сучасних умовах. Новітні підходи щодо предмету адміністративного права. Методи адміністративно-правового регулювання. Система адміністративного права. Адміністративний процес в системі адміністративного права. Співвідношення адміністративно-процесуального права і адміністративного процесу.

Питання для самостійного вивчення. Призначення (мета і завдання) адміністративного права. Адміністративне право як складова публічного права. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Значення принципів адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права України. Національні та міжнародні джерела адміністративного права. Взаємодія адміністративного права України та європейського адміністративного права. Адміністративно-процесуальне право, як комплексна галузь права. Сучасні наукові підходи до визначення місця адміністративного процесуального права та процесу в системі адміністративного права. (1-4, 8-11, 15, 17) (2 год.).

Тема 2. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади (2 год.).

Поняття, сутність та співвідношення громадського контролю із суміжними категоріями. Наукові дослідження громадського контролю у вітчизняній і зарубіжній правовій доктрині та їх генезис. Форми громадського контролю: поняття, юридична природа, види та характеристика. Проблеми вдосконалення правових засад громадського контролю в Україні.

Питання для самостійного вивчення. Методологічні засади дослідження громадського контролю: поняття та зміст. Громадська експертиза як форма громадського контролю: поняття, завдання, принципи та процедура проведення. Громадські слухання як форма громадського контролю: поняття, принципи, правові засади та процедура проведення. Ефективність громадського контролю: поняття, специфіка та основні напрями підвищення. (1, 3-7, 43-47) (2 год.).

Тема 3. Проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі (2 год.).

Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту категорії «адміністративний примус». Сучасні підходи до визначення поняття та ознак адміністративного примусу. Класифікація заходів адміністративного примусу.

Дослідження особливостей систематизації заходів адміністративного примусу. Адміністративний примус в діяльності національної поліції України.

Питання для самостійного вивчення. Місце адміністративного примусу в діяльності органів публічної влади. Держаний та адміністративний примус. Адміністративний примус як беззаперечний метод здійснення державної влади. Переконавання як психологічний метод застосування адміністративного примусу. Система заходів адміністративного примусу, що застосовуються органами державної виконавчої служби. Адміністративний примус як метод забезпечення економічної безпеки держави. Адміністративний примус та адміністративне припинення в системі забезпечення правового порядку режиму зони митного контролю. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у системі заходів адміністративного примусу. Поняття та зміст законності діяльності щодо застосування заходів адміністративного примусу. Правове регулювання та його удосконалення як засіб забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу. Сутність, значення та види контролю за діяльністю щодо застосування заходів адміністративного попередження і припинення. Право на оскарження як засіб забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу. (4-7, 11-13, 27, 50, 54) (2 год.).

Тема 4. Адміністративно-деліктне право в системі адміністративного права (2 год.).

Місце адміністративно-деліктного права в системі публічного права. Система адміністративно-деліктного права. Учасники адміністративно-деліктного процесу. Особливості кваліфікації та оформлення матеріалів окремих категорій адміністративних правопорушень.

Питання для самостійного вивчення. Теорія адміністративно-деліктного права. Зарубіжне адміністративно-деліктне право. Матеріальне адміністративно-деліктне право. Процесуальне адміністративно-деліктне право. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних категорій фізичних осіб: реалії та доцільність встановлення. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Процедури адміністративно-деліктного процесу. Каральна функція адміністративно-деліктного права. (4, 5 -7, 11, 16, 27) (2 год.).

Тема 5. Заходи адміністративної відповідальності та проблеми у їх застосуванні (2 год.).

Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття, ознаки та класифікація. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Проблеми правового регулювання застосування заходів адміністративної відповідальності до неповнолітніх. Особливості застосування заходів адміністративної відповідальності до спеціальних суб'єктів.

Питання для самостійного вивчення. Сутність та правова природа заходів адміністративної відповідальності. Сучасне розуміння поняття адміністративного стягнення та характерні його ознаки. Система та види

адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Правила застосування заходів адміністративної відповідальності. (4, 5 -7, 11, 16, 27, 44, 50) (2 год.).

Тема 6. Актуальні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Поняття та види провадження в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Докази в справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Сутність та завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Суб'єкти провадження у справах про адміністративні правопорушення. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення патрульними поліцейськими. Актуальні проблеми судового провадження у справах про адміністративні правопорушення. Закриття провадження у справах про адміністративні правопорушення. (4, 5 -7, 11, 16, 27, 44, 50) (2 год.).

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: шляхи удосконалення (2 год.).

Соціальні та правові основи запровадження системи автоматичної фіксації порушень ПДР в Україні. Види, склад адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. Шляхи удосконалення правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

Питання для самостійного вивчення. Етапи впровадження системи автоматичної фіксації порушень ПДР в Україні. Автоматична фіксація порушень ПДР як привід для порушення провадження у справі про адміністративне правопорушення. Актуальні проблеми судового провадження у справах про адміністративні правопорушення. Винесення й оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі. Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі. Проблематика забезпечення прав осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. (4-6, 12, 27, 50) (2 год.).

Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил (2 год.).

Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення. Порядок провадження у справах про порушення митних правил. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення. Оскарження та виконання постанов у справах про порушення митних правил.

Питання для самостійного вивчення. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил. Підстави для порушення справи про порушення митних правил. Посадові особи митних органів, які здійснюють провадження у справі про порушення митних правил. Протокол про порушення митних правил. Докази у справі про порушення митних правил. Провадження у справі про порушення митних правил за матеріалами, одержаними від правоохоронних органів. Мета і порядок застосування адміністративного затримання. Витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил. Тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів і документів. Проведення митних обстежень. Компроміс у справі про порушення митних правил. Перевірка законності та обґрунтованості постанови у справі про порушення митних правил. (4-6, 12, 27) (2 год.).

Тема 9. Проблемні аспекти відповідальності та провадження у справах про податкові правопорушення (2 год.).

Нові підходи до визначення порушення податкового законодавства. Особливості фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення. Окремі адміністративні правопорушення, підвідомчі податковим органам. Оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Відповідальність за податкові правопорушення. Податкове повідомлення-рішення. Загальні умови притягнення до фінансової відповідальності за вчинення податкових правопорушень та порушень іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Оформлення посадовими особами податкових органів протоколів про адміністративні правопорушення. Особливості конструкції складів адміністративних правопорушень, підвідомчих податковим органам. Розгляд посадовими особами податкових органів справ про адміністративні правопорушення. Оскарження та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення, винесених податковими органами. (4-6, 11, 12, 27) (2 год.).

Тема 10. Актуальні питання оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення. Протокол у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення. Постанова у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення. Інші документи, які складаються з метою обґрунтування та фіксації адміністративного правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Поняття та види документів у справах про адміністративні правопорушення. Особливості процесуальних документів, їх значення та юридична сила. Правила оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення. Особливості складення протоколу про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172⁻⁴-172⁻⁹, 188⁻⁴⁶ і 212⁻¹⁵, стосовно судді, судді Конституційного Суду України. Протокол про адміністративне затримання. Протокол про особистий огляд, огляд речей. Протокол про вилучення речей і документів. Акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу. Протокол про тимчасове вилучення тварини. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається. (4-7, 12, 16, 20, 27) (2 год.).

Змістовий модуль 2. Актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів.

Тема 11. Теоретико-правова природа адміністративного судочинства (2 год.).

Місце та значення адміністративного судочинства у системі сучасної правової держави. Генеза адміністративного судочинства. Правовий інститут адміністративного судочинства: зміст, моделі, особливості. Удосконалення правових та організаційних засад функціонування адміністративного судочинства в Україні.

Питання для самостійного вивчення. Місце адміністративного судочинства у системі форм захисту прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Поняття процесуальної форми адміністративного судочинства. Адміністративне судочинство, як одна з форм здійснення судового контролю над публічним управлінням. (1, 8-10, 14, 24) (2 год.).

Тема 12. Зміст та елементи системи адміністративного судочинства в Україні (2 год.).

Сутність та особливості правовідносин у сфері адміністративного судочинства як основа його предмету. Система принципів адміністративного судочинства та особливості їх реалізації. Правові джерела, функції та методи адміністративного судочинства.

Питання для самостійного вивчення. Сфера дії адміністративного судочинства. Публічно-правові відносини з приводу державного управління. Специфіка публічно-правового або управлінського (адміністративного) спору. Адміністративна юстиція. Адміністративно-судовий контроль. Оптимізація

судового контролю адміністративних судів України у контексті євроінтеграції. Зарубіжний досвід функціонування адміністративного судочинства та можливості його використання в Україні. Напрями удосконалення теоретико-правових засад функціонування адміністративного судочинства в Україні. **(8-10, 14, 24, 26, 29) (2 год.).**

Тема 13. Науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду (2 год.).

Категорії підсудності і підвідомчості в адміністративному судочинстві: визначення та співвідношення. Поняття, зміст та значення підвідомчості справ в адміністративному судочинстві. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції.

Питання для самостійного вивчення. Проблематика визначення адміністративної юрисдикції справ. Предметна та суб'єктна юрисдикція адміністративних судів. Визначення підсудності спорів адміністративним судам. Визначення підсудності справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя цього суду. Розмежування компетенції судів щодо оскарження рішень суб'єктів владних повноважень. **(8-10, 14, 24, 41) (2 год.).**

Тема 14. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами (2 год.).

Правова природа зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Критерії відокремлення зловживань процесуальними правами від добросовісного їх використання при розгляді справ адміністративними судами. Класифікація видів зловживань процесуальними правами учасниками адміністративного судочинства. Поняття та структура механізму запобігання та протидії зловживанням процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Поняття зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Види зловживання процесуальними правами. Недопущення зловживання процесуальними правами. Правові наслідки зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Іноземний довід протидії зловживанням процесуальними правами при розгляді судами публічних спорів. Напрями удосконалення механізму запобігання та протидії зловживанням процесуальними правами в адміністративному судочинстві в Україні. **(8-10, 14, 26) (2 год.).**

Тема 15. Актуальні проблеми доказів та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві. Сутність і зміст доказування в адміністративному процесі. Проблемні питання забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Належність доказів. Допустимість доказів. Достовірність доказів. Достатність доказів. Обов'язок доказування. Звільнення від доказування. Подання, витребування доказів. Судові доручення

щодо збирання доказів. Сутність забезпечення доказів в адміністративному процесі. Підстави та порядок забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів. Заява про забезпечення доказів. Розгляд заяви про забезпечення доказів. (8-10, 26) (2 год.).

Тема 16. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія (2 год.).

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків та їх характеристика. Порядок обчислення процесуальних строків. Функціональне призначення процесуальних строків в адміністративному судочинстві України.

Питання для самостійного вивчення. Онтологічні питання строків в адміністративному судочинстві. Строк звернення до адміністративного суду. Загальні та спеціальні строки в адміністративному судочинстві. Розумний строк в адміністративному процесі. Додержання процесуальних строків адміністративного судочинства. Поважність причин пропуску строку звернення до суду. Поновлення процесуальних строків заради здійснення правосуддя. (1, 8-10, 26) (2 год.).

Тема 17. Застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

Правова природа заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.

Питання для самостійного вивчення. Процесуальний примус в адміністративному судочинстві. Роль процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Загальні підстави застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Видалення із зали судового засідання як захід процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Особливості застосування приводу, як одного із заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом. Штраф, як захід процесуального примусу в адміністративному судочинстві. (1, 8-10, 14, 26) (2 год.).

Тема 18. Актуальні проблеми забезпечення позовів в адміністративному судочинстві (2 год.).

Завдання, функції та юридичне значення забезпечення позову у системі адміністративного судочинства. Класифікація видів забезпечення позову. Організаційні засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Підстави та порядок застосування правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Сутність забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Забезпечення позову як елемент адміністративно-процесуальної форми. Порядок забезпечення позову в

адміністративному судочинстві. Напрями удосконалення забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Визначення ефективності видів забезпечення позову у контексті положень Європейської комісії з питань ефективності правосуддя. Напрями удосконалення законодавства щодо організаційно-правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Зловживання забезпеченням позову. Реалізація принципів рівності сторін та диспозитивності при забезпеченні позову в адміністративному судочинстві. **(1, 8-10, 14, 26, 30) (2 год.).**

Тема 19. Особливості позовного провадження в окремих категоріях складних адміністративних справ (2 год.).

Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України. Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Питання для самостійного вивчення. Законодавчі особливості оскарження актів суб'єктів владних повноважень. Особливості звернення з позовною заявою до адміністративного суду по окремих категоріям публічно-правових спорів. Оскарження нормативно-правових актів в порядку адміністративного судочинства. Оскарження підзаконних актів у судовому порядку. Оскарження нормативно-правового акта в частині. Наслідки визнання нормативно-правового акта протиправним та нечинним. **(1, 8-10, 14, 26, 30) (2 год.).**

Тема 20. Проблемні питання розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ (2 год.).

Загальні питання щодо розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ. Особливості провадження у справах, пов'язаних із порушенням законодавства про вибори та референдум. Актуальні питання провадження у справах за адміністративними позовами щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про заборону політичної партії.

Питання для самостійного вивчення. Проблеми апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в термінових адміністративних справах. Судові рішення за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом

чи референдумом, та їх оскарження. Особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму. Актуальні питання провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів. Проблематика провадження у справах про застосування санкцій. Повідомлення учасників справи про дату, час та місце розгляду окремих категорій адміністративних справ. Обчислення процесуальних строків в окремих категоріях адміністративних справ. Особливості проголошення та вручення судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ. **(1, 8-10, 14, 26, 30, 53) (2 год.).**

Тема 21. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення. Судові рішення, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

Питання для самостійного вивчення. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Зупинення виконання судового рішення. Примирення сторін у процесі виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Поворот виконання судових рішень. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду. **(8-10, 14, 26, 30) (2 год.).**

Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм у публічному адмініструванні та адміністративно-деліктних провадженнях

Тема 2. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади.

Заняття 1. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття, сутність та співвідношення громадського контролю із суміжними категоріями.
2. Наукові дослідження громадського контролю у вітчизняній і зарубіжній правовій доктрині та їх генезис.
3. Форми громадського контролю: поняття, юридична природа, види та характеристика.
4. Система громадського контролю як складова народовладдя.

5. Проблеми вдосконалення правових засад громадського контролю в Україні.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 3. Проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі.

Заняття 2. Проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту категорії «адміністративний примус».

2. Сучасні підходи до визначення поняття та ознак адміністративного примусу.

3. Класифікація заходів адміністративного примусу.

4. Дослідження особливостей систематизації заходів адміністративного примусу.

5. Адміністративний примус в діяльності національної поліції України.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 4. Адміністративно-деліктне право в системі адміністративного права.

Заняття 3. Адміністративно-деліктне право в системі адміністративного права (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Місце адміністративно-деліктного права в системі публічного права.

2. Система адміністративно-деліктного права.

3. Учасники адміністративно-деліктного процесу.

4. Особливості процедур щодо притягнення до адміністративної відповідальності за військові правопорушення.

5. Особливості адміністративних процедур щодо притягнення до відповідальності за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 5. Заходи адміністративної відповідальності та проблеми у їх застосуванні.

Заняття 4. Заходи адміністративної відповідальності та проблеми у їх застосуванні (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність.

2. Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття та ознаки.

3. Система адміністративних стягнень та їх класифікація.

4. Проблеми правового регулювання застосування заходів адміністративної відповідальності до неповнолітніх.

5. Особливості застосування заходів адміністративної відповідальності до спеціальних суб'єктів.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 6. Актуальні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Заняття 5. Актуальні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Поняття та види провадження в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання.

2. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.

3. Стадії та строки провадження.

4. Докази в справах про адміністративні правопорушення.

5. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: шляхи удосконалення.

Заняття 6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: шляхи удосконалення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Соціальні та правові основи запровадження системи автоматичної фіксації порушень ПДР в Україні.

2. Види, склад адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі.

3. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

4. Шляхи удосконалення правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил.

Заняття 7. Особливості адміністративної відповідальності та

провадження у справах про порушення митних правил (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них.
2. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил.
3. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення.
4. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.
5. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення.
6. Оскарження та виконання постанов у справах про порушення митних правил.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 9. Проблемні аспекти відповідальності та провадження у справах про податкові правопорушення.

Заняття 8. Проблемні аспекти відповідальності та провадження у справах про податкові правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Нові підходи до визначення порушення податкового законодавства.
2. Особливості фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення.
3. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил.
4. Окремі адміністративні правопорушення, підвідомчі податковим органам.
5. Оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення.
6. Оскарження та виконання рішень у справах про порушення податкового законодавства.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 10. Актуальні питання оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення.

Заняття 9. Теоретико-правові питання оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
2. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення.
3. Протокол у справі про адміністративне правопорушення: види та

порядок оформлення.

4. Постанова у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення.

5. Інші документи, які складаються з метою обґрунтування та фіксації адміністративного правопорушення.

Практичні завдання додаються в СДО.

Заняття 10. Практичні аспекти оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Складання протоколу про адміністративне правопорушення.
2. Складання пояснення у справі про адміністративне правопорушення.
3. Складання протоколу про затримання правопорушника.
4. Оформлення постанови про накладення адміністративного стягнення.

Практичні завдання додаються в СДО.

Змістовий модуль 2. Актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів.

Тема 11. Теоретико-правова природа адміністративного судочинства.

Заняття 11. Теоретико-правова природа адміністративного судочинства (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Місце та значення адміністративного судочинства у системі сучасної правової держави.
2. Генеза адміністративного судочинства.
3. Правовий інститут адміністративного судочинства: зміст, моделі, особливості.
4. Удосконалення правових та організаційних засад функціонування адміністративного судочинства в Україні.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 12. Зміст та елементи системи адміністративного судочинства в Україні.

Заняття 12. Зміст та елементи системи адміністративного судочинства в Україні (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Сутність та особливості правовідносин у сфері адміністративного судочинства як основа його предмету.
2. Суб'єктний склад правовідносин, що становлять предмет адміністративного судочинства.

3. Система принципів адміністративного судочинства та особливості їх реалізації.

4. Правові джерела, функції та методи адміністративного судочинства.

5. Переваги адміністративного судочинства як механізму ефективного захисту прав, свобод та інтересів особи.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 13. Науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду.

Заняття 13. Науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Категорії підсудність і підвідомчість в адміністративному судочинстві: визначення та співвідношення.

2. Поняття, зміст та значення підвідомчості справ в адміністративному судочинстві.

3. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції.

4. Проблеми застосування інституту виключної підсудності в Україні.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 14. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами.

Заняття 14. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Правова природа зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

2. Критерії відокремлення зловживань процесуальними правами від добросовісного їх використання при розгляді справ адміністративними судами.

3. Класифікація видів зловживань процесуальними правами учасниками адміністративного судочинства.

4. Зловживання процесуальними правами під час подання адміністративного позову.

5. Зловживання правом на забезпечення позову.

6. Зловживання процесуальними правами суб'єктами владних повноважень.

7. Поняття та структура механізму запобігання та протидії зловживанням процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 15. Актуальні проблеми доказів та доказування в адміністративному судочинстві.

Заняття 15. Актуальні проблеми доказів та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві.
2. Сутність і зміст доказування в адміністративному процесі. Обов'язок доказування.
3. Витребування доказів судом та їх огляд.
4. Судові доручення щодо збирання доказів та їх виконання.
5. Судові доручення про правову допомогу та їх виконання.
6. Проблемні питання забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 16. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія.

Заняття 16. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі.
2. Види процесуальних строків та їх характеристика.
3. Порядок обчислення процесуальних строків.
4. Поновлення та продовження процесуальних строків.
5. Строк звернення до адміністративного суду та наслідки його пропуску.
6. Функціональне призначення процесуальних строків в адміністративному судочинстві України.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 17. Застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві.

Заняття 17. Застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Правова природа заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві.
2. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві.
3. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.
4. Привід, як захід процесуального примусу.
5. Штраф як захід процесуального примусу.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 18. Актуальні проблеми забезпечення позовів в адміністративному судочинстві.

Заняття 18. Актуальні проблеми забезпечення позовів в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Завдання, функції та юридичне значення забезпечення позову у системі адміністративного судочинства.
2. Класифікація видів забезпечення позову.
3. Заява про забезпечення позову: зміст, форма, порядок подання та розгляду.
4. Організаційні засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві.
5. Підстави та порядок застосування правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 19. Особливості позовного провадження в окремих категоріях складних адміністративних справ.

Заняття 19. Особливості позовного провадження в окремих категоріях складних адміністративних справ (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
2. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України.
3. Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку.
4. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 20. Проблемні питання розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ.

Заняття 20. Проблемні питання розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Загальні питання щодо розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ.

2. Особливості провадження у справах, пов'язаних із порушенням законодавства про вибори та референдум.

3. Актуальні питання провадження у справах за адміністративними позовами щодо реалізації права на свободу мирних зібрань.

4. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів.

5. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про заборону політичної партії.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 21. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах.

Заняття 21. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення.

2. Судові рішення, які виконуються негайно.

3. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.

4. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

5. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

Практичні завдання додаються в СДО.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

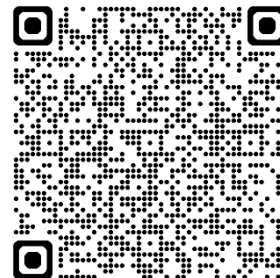
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	150
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	6
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18	14
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	28	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	38	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

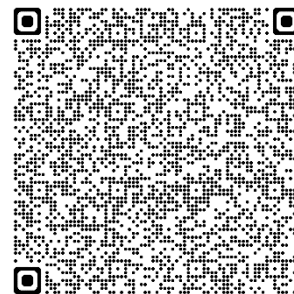
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

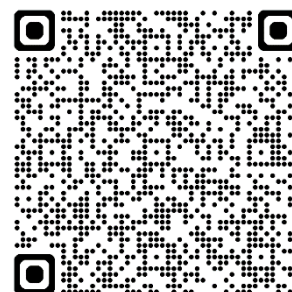
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

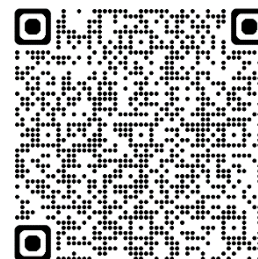
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі.

Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилення текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни “Актуальні проблеми адміністративного права та процесу” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, — є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

Теми, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн- курсів	Посилання на курс
Тема 2. Тенденції адміністративно- правового регулювання контролю громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади	Громадський контроль за владою	https://vumonline.ua/course/public-control-over-power/
Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил	Дистанційна робота для публічних службовців	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/remote-public-service/

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі публічного права.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Усний контроль, поточний контроль, екзамен
Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході</i>	Усний контроль, поточний контроль, екзамен
Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). <i>Додатково: написання тез, презентація на науковому заході</i>	Усний контроль, поточний контроль, екзамен

Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	Усний контроль, поточний контроль, екзамен
--	---	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, понять і фрагментів, що стосуються сучасних наукових підходів у адміністративному праві, адміністративному процесі та адміністративному судочинстві. Знання носять уривчастий характер, студент не розуміє сутності адміністративного примусу, адміністративно-деліктного права, специфіки провадження у справах про адміністративні правопорушення, особливостей позовного провадження у складних адміністративних справах, термінових категорій справ та основ виконання судових рішень. Студент не демонструє здатності до елементарного аналізу, плутає базові терміни, не може пояснити логіку процесуальних дій, а також не володіє матеріалом у частині підвідомчості, доказування, строків або застосування заходів процесуального чи адміністративного примусу. Матеріал викладається уривчастими реченнями без розуміння змісту та зв'язків між інститутами адміністративного права й процесу.
«задовільно»	Студент володіє матеріалом на початковому рівні та здебільшого відтворює його репродуктивно. Здатен описати основні положення щодо системи адміністративного права, контролю громадянського суспільства, адміністративної відповідальності, провадження у справах про адміністративні правопорушення, позовного провадження, термінових адміністративних справ та виконання судових рішень, але робить це загально, неповно або з помилками. За допомогою викладача може логічно відтворити значну частину матеріалу, виявляє розуміння основних норм КАС України, КУпАП та спеціального адміністративного законодавства, однак не завжди правильно застосовує їх до практичних ситуацій. Здатен частково аналізувати правові явища та процесуальні механізми, порівнювати окремі категорії справ, робити елементарні висновки, а також виправляти допущені помилки після пояснень викладача. Орієнтується в алгоритмах розгляду справ, проте потребує підтримки для встановлення підсудності, строків, доказових стандартів та специфіки виконання судових рішень.
«добре»	Студент вільно володіє програмним матеріалом, розуміє структуру адміністративного права, його сучасні проблеми, тенденції розвитку адміністративного процесу та судочинства, а також основні питання застосування адміністративної відповідальності та адміністративного примусу. Здатний систематизувати та узагальнювати інформацію, порівнювати різні правові підходи, самостійно застосовувати норми КАС України, КУпАП та іншого адміністративного законодавства у стандартних ситуаціях. Вміє визначати підвідомчість та підсудність справ, аналізувати порядок розгляду звичайних, складних і термінових адміністративних справ, правильно інтерпретувати норми щодо доказування, процесуальних строків, забезпечення позову, застосування заходів процесуального примусу та оформлення адміністративно-процесуальних матеріалів. Студент здатний обґрунтовувати власну позицію, виправляти помилки та добирати переконливі аргументи під керівництвом викладача. Знання застосовує впевнено, проте переважно у стандартних ситуаціях.

«відмінно»	Студент виявляє високий рівень теоретичної, аналітичної та практичної підготовки, самостійно аналізує складні категорії адміністративних справ, глибоко розуміє сучасні наукові підходи до системи адміністративного права та адміністративного процесу, демонструє здатність працювати із законодавством, судовою практикою та науковими джерелами без допомоги викладача. Уміє творчо застосовувати знання в нестандартних ситуаціях, продукує власні аргументи, формує процесуальні позиції, проводить якісний аналіз особливостей позовного провадження у складних адміністративних справах, проблем розгляду термінових справ і питань виконання судових рішень в адміністративних справах. Самостійно визначає цілі власної навчальної діяльності, здатний оцінювати нові факти, нормативні зміни та судову практику, використовувати їх для вирішення практичних кейсів. Студент демонструє високу юридичну грамотність, уміння глибоко інтерпретувати норми права, чітко формулює позиції, самостійно розвиває навички та здатен здобувати нові знання для професійної діяльності.
-------------------	--

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно зі **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Адміністративне право та адміністративний процес : повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Феліка. 5-те вид. Одеса : Юридика, 2025. 700 с.
2. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Лученка. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. - 696 с.
3. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 396 с.
4. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галуцько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
5. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: навч. посіб. / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.
6. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
7. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
8. Адміністративне право України : підручник / В. В. Серета та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
9. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб / О. І. Остапенко та ін., вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
10. Адміністративне право: підручник / за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2020. 390 с.
11. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / М.І.Смокович, В.М. Бевзенко. Київ: Дакор, 2022. 1256 с.
12. Адміністративний процес : навч. посіб. / О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк, С. М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 2022. 412с.
13. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М.М.Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
14. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.
15. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О.В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
16. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.

Додаткова література

17. Андрійко О. Ф. Нагребельний В. П. Адміністративно-правова доктрина і сучасне адміністративне законодавство. Альманах права. 2020. Вип. 11. С. 22-27.

18. Битяк Ю. П. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. Проблеми законності. 2020. Вип. 151. С. 87-100.

19. Бойко І. В. Доктринальні ідеї та цілі адміністративного права. Право України. 2019. № 5. С. 13-29.

20. Габуда А. С., Репецький С. П. Правовий статус водіїв легкого персонального електротранспорту. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. Вип. 18 (30). С. 72-79.

21. Габуда А. С. «Корупційна пастка» криміналізації незаконного збагачення: ретроспективний аналіз. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 3 (116). С. 68-74.

22. Габуда А., Данченко К. Розмежування понять «подарунок» та «неправомірна вигода» в адміністративному та кримінальному праві. Теорія і практика правознавства. 2022. № 21. С. 36-49.

23. Габуда А.С., Огерук І.С. Законотворча еквілібристика з е-декларуванням в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73) № 5. С. 19-24.

24. Габуда А., Себунчак Ю. Проблеми реалізації принципу добросовісності і розсудливості. Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану: збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 18 жовтня 2024 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2024. С. 356-358.

25. Габуда А.С., Проць Д.І. Законність і справедливість на терезах сучасного вітчизняного адміністративного судочинства. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу : матеріали XIII Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 2 листопада 2024 рік). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. С. 3-5.

26. Габуда А. С., Мельникович М.С. Невиконання рішень адміністративних судів: причини та шляхи подолання. Наукові перспективи. 2025. № 3 (57). С. 987-996.

27. Габуда А. С., Мельникович М.С. Експерт в адміністративному судочинстві України: процесуальний статус та форми залучення. Право і суспільство. 2025. № 2. С. 219-225.

28. Репецький С. П., Габуда А. С. Актуальні проблеми адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинення хуліганства. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2025. Вип. 19 (31). С. 396-405.

29. Габуда А.С., Мельникович М.С. Функціонування адміністративно-правових норм у період воєнного стану: український контекст. Наше право. 2025. № 4. С. 46-51.

30. Галай В. О. Адміністративне право та процес (адміністративне судочинство) : навч. посіб. Київ : ТАЛКОМ, 2018. 90 с.

31. Грінь А. А. Дискреційні повноваження органів виконавчої влади України та їх реалізація : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.

32. Гуд А. М. Адміністративний договір як форма договірнього регулювання адміністративно-правових відносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.

33. Клубань М. В. Адміністративно-правові засади впровадження електронної освіти в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.

34. Ковалів М.В., Єсімов С.С. Правова природа суду першої інстанції, що здійснює правосуддя в адміністративному судочинстві. Наукові записки Львівського університету бізнесу і права, 2020. № 27. С. 155-160

35. Коваль В. Елементи адміністративно-правового статусу військовослужбовців. Адміністративне право і процес. 2018. № 11. С.92– 95.

36. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446 (з наступ. змін. та допов.).

37. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.).

38. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 34–35. Ст. 458 (з наступ. змін. та допов.).

39. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (з наступ. змін. та допов.).

40. Куйбіда А.А. Форми адміністративного судочинства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: право. 2022. Том 2 № 73. С. 43-50.

41. Маліков С. К. Адміністративно-правові засади здійснення контролю та нагляду у сфері містобудівної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2019. 20 с.

42. Мельник Р.С. Джерела адміністративного права: сучасний погляд на сталі конструкції. Право України 2019. № 5. С. 46-62.

43. Методика розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю): постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342.

44. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» О. А. Банчук, О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк (наук. ред.) та ін. Київ: Ваіте, 2018. С. 167–228.

45. Петренко П. Д. Теоретико-правові проблеми організації діяльності органів виконавчої влади в Україні в контексті європейського досвіду : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 39 с.

46. Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України 02.07.2014 № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. Ст. 88.

47. Похиленко І. С. Способи судового захисту суб'єктів господарювання. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2020. №1. С. 162-167.

48. Порядок здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 № 1074 . Офіц. вісн. України. 2011. № 82. Ст. 8.

49. Правила підготовки проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870. Офіційний вісник України. 2005 р. № 36. Ст. 45.

50. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. №27. Ст. 282 (з наступ. змін. та допов.).

51. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. Офіційний вісник України. 2012. №76. Ст. 44 (з наступ. змін. та допов.).

52. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. Офіц. вісн. України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

53. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №32. Ст. 314 (з наступ. змін. та допов.).

54. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. Офіц. вісн. України. 2014. № 49. Ст. 2056 (з наступ. змін. та допов.).

55. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. №393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256 (з наступ. змін. та допов.).

56. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. Ст. 650 (з наступ. змін. та допов.).

57. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222 (з наступ. змін. та допов.).

58. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 25. Ст. 1190 (з наступ. змін. та допов.).

59. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 18. Ст. 774 (з наступ. змін. та допов.).

60. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379 (з наступ. змін. та допов.).

61. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. Офіційний вісник України. 2007 р. № 44. ст. 12 (з наступ. змін. та допов.).

62. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р. Відом. Верхов. Ради України. 2000. № 40. Ст. 338 (з наступ. змін. та допов.).

63. Рой О. В. Правові акти суб'єктів владних повноважень як предмет публічно-правового спору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.

64. Самбор М. А. Адміністративне затримання: відповідність норм КУпАП суспільним потребам та сучасному стану дотримання прав і свобод людини. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2020. № 2. С. 198-210.

Електронні інформаційні ресурси

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 30.11.2025).

2. Податковий кодекс України Закон України від 2 грудня 2010 року. URL: № 2755-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 22.11.2025).

3. Положення про Державну податкову службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п> (дата звернення: 22.11.2025).

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 22.11.2025).

5. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 22.11.2025).

6. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення: 22.11.2025).

7. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 22.11.2025).

8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 22.11.2025).

9. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> (дата звернення: 22.11.2025).

10. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 22.11.2025).

11. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (дата звернення: 22.11.2025).

12. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 22.11.2025).

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vtu.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європейського Суду з прав людини)
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні

legalpro.hypermart.net/ konstsudl.html	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду України)
www.uapravo.org	UApravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. Надається довідкова інформація з номерами телефонів, адресами, біографіями чиновників тощо)
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист XXI століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству